

Schrijfwijzer bij OPP en TLV-aanvraag

Inleiding

Passend onderwijs geldt voor alle leerlingen binnen het onderwijs. Binnen een samenwerkingsverband worden er duidelijke afspraken gemaakt over wat er binnen de afgesproken bandbreedte van de basis- en extra ondersteuning valt. Binnen de kaders van passend onderwijs, is het werken met het ontwikkelingsperspectief plan (OPP) een onderdeel van het handelingsgericht werken en handelingsgerichte diagnostiek. Het OPP geeft richting aan het proces waarop de extra ondersteuning van een leerling wordt ingericht en gemonitord. Het OPP heeft een wettelijke status in de begeleiding en het aanbod voor specifiek omschreven doelgroepen en voorzieningen.

De meeste kinderen ontwikkelen zich binnen de basisschool met de basisondersteuning met bijbehorend differentiatieaanbod volgens de beoogde leer- en begeleidingslijn. Dus zolang een leerling bediend wordt binnen het aanbod van de basisondersteuning die de school binnen zijn onderwijsconcept structureel en blijvend te bieden heeft en het perspectief hetzelfde blijft, namelijk het behalen van de einddoelen voor het basisonderwijs, wordt een OPP niet per definitie ingezet.

Voorbeeld: Kinderen voor wie er binnen het reguliere aanbod van de school gedifferentieerd wordt, bijvoorbeeld door een langere instructie of een kortere verwerkingstaak, worden benaderd vanuit de basisondersteuning. Deze leerlingen volgen de methodes van de school en krijgen hetzelfde lesprogramma als hun klasgenoten.

Ook voor kinderen die bv. kortdurend een ander of een extra aanbod krijgen met als doel weer aan te haken bij de groep, is de inzet van een OPP niet altijd noodzakelijk.

Extra ondersteuning en een OPP: Als de basisondersteuning van de school ontoereikend is en er aanvullend/extra ondersteuning nodig is in de vorm van op de individuele leerling toegespitste interventies bovenop de basisondersteuning van de school (maatwerk) en als het perspectief verandert, dan is de inzet van een OPP leidend. Hebben deze interventies het gewenste effect en sluit het aan bij het ontwikkelperspectief van de leerling, dan kan de begeleiding voor deze leerling, met de extra ondersteuningsbehoefte en een OPP een vervolg krijgen. Wanneer de interventies echter niet het beoogde effect hebben of wanneer de inspanningen om de ondersteuningsvragen het hoofd te bieden te complex worden en passend onderwijs niet langer geborgd kan worden, waarmee de grenzen van passend onderwijs worden bereikt, dan is een verwijzing naar een meer gespecialiseerde setting meestal het logische vervolg.

Het proces tot de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) volgt dan. Dit proces bevat een aantal stappen. Het OPP vormt de basis in de dossiervorming binnen de aanvraagprocedure voor een TLV. Bij de beoordeling voor de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring wordt de informatie uit het OPP getoetst aan de duiding van de ondersteuningsbehoefte en -zwaarte. Daarmee vindt de uiteindelijk matching van de

ondersteuningsbehoefte met de juiste type onderwijsvoorziening plaats. Daarop wordt het juiste type TLV geduid en een passend vervolg georganiseerd.

Binnen het SBAO en SO is het OPP een wettelijk document voor alle leerlingen.

Wanneer de leerling zijn schoolloopbaan binnen de geduide specialistische voorziening vervolgd, gaat het leerling-dossier, inclusief OPP, mee naar de nieuwe school.

De inhoud van het OPP wordt vertaald naar doelen en afspraken voor de komende periode waarmee het OPP een nieuwe invulling krijgt. Ouders, betrokkenen en de nieuwe school maken gezamenlijk deze afspraken.

Uitwerking van het OPP

OPP deel 1: beschrijvende deel

- **Consulent SWV**

Dit is de consulent van het samenwerkingsverband die aan de school gekoppeld is.

- **Aanleiding voor het opstellen van het OPP**

Voor leerlingen voor wie de basisondersteuning niet voldoende blijkt en extra interventies bovenop de basisondersteuning nodig zijn is een OPP noodzakelijk. Het gaat hier om een onderwijsperspectief*plan*, dus niet alleen om het *volgen* van de ontwikkeling, maar om het *planmatig* extra stimuleren van de ontwikkeling. In het OPP wordt beschreven wat specifiek voor deze leerling geldt. Beschrijf onder dit kopje wat maakt dat er twijfels zijn of deze onderwijssetting het meest kansrijke perspectief biedt.

- **Onderzoeksgegevens (indien aanwezig)**

Dit blok kan leeg worden gelaten als er (nog) geen onderzoek is gedaan. Het is niet altijd noodzakelijk om een intelligentieonderzoek te laten doen. Binnen het samenwerkingsverband werken we handelingsgericht. In een aantal situaties levert een psychologisch onderzoek wel belangrijke informatie op in de duiding van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van een kind. *Wordt het kind misschien overvraagd? Over- of juist ondergestimuleerd? Is de intelligentie disharmonisch opgebouwd, met relatief sterkere en zwakkere kanten, waar rekening mee gehouden dient te worden? Zijn de prestaties die het kind op school levert in lijn met wat je ervan kunt verwachten?* Bedenk bij elk onderzoek dat je wilt laten uitvoeren wat het je op kan leveren. Bij overig onderzoek kan worden gedacht aan diagnostiek van andere aspecten (dan cognitieve) van de ontwikkeling: sociaal-emotioneel, neuropsychologisch, taal, motoriek e.d.

- **Theoretische leerrendementsverwachting**

Dit is precies wat het zegt, het leerrendement dat op basis van de (gemeten totale) intelligentie in theorie kunt verwachten. Zie tabel in bijlage 1 ('Theoretische leerrendementsverwachting op basis van de totale intelligentieschaal', gebaseerd op Nicholson C.L., 1980)

- **Beschermende, belemmerende factoren en onderwijs- en ondersteuningsbehoeften**

Noem bij beschermende factoren die kenmerken, eigenschappen of omstandigheden die kunnen helpen, compenseren, sterktes in het profiel. Noem bij belemmerende factoren, die kenmerken, eigenschappen of omstandigheden die juist niet helpend zijn, die zwaktes in het profiel in stand houden of verergeren.

De beschermende en belemmerende factoren maken dat de leerling specifieke onderwijs-ondersteuningsbehoeften heeft om tot ontwikkeling te komen. Een talent (beschermende factor) kan worden benut om een zwakte (belemmerende factor) te compenseren. Waar heeft deze specifieke leerling (anders dan de meeste andere leerlingen) behoefte aan?

- **Integratief beeld**

Vat hier alle factoren samen en formuleer een hypothese die een mogelijke verklaring geeft voor de ontwikkeling van de leerling. Duidt hier wat maakt dat het kind zich volgens de lijn en verwachting ontwikkelt op school. Wat is je analyse? Welke kind- en omgevingsfactoren spelen volgens jou het sterkst een rol?

- **Strategiebepaling**

Beschrijf welk(e) aandachtsgebied(en) om actie vragen. Deze aandachtsgebieden of domeinen zullen in het handelingsdeel nader worden uitgewerkt, met specifieke doelen en middelen. Beschrijf de stappen die je neemt om het vooraf bepaalde doel te bereiken, binnen welke termijn en welke partijen hierbij betrokken worden. Schets verschillende scenario's. Benoem ook het scenario waarin de doelen niet of slechts deels worden bereikt en de leerling niet langer passend onderwijs geboden kan worden in de huidige setting. Een meer gespecialiseerde setting is dan nodig.

- **Reële leerrendementsverwachting voor dit schooljaar en uitstroomniveau.**

Beschrijf de reële leerrendementsverwachting op basis van de huidige leerresultaten en geef prognoses voor de verschillende leergebieden. Deze prognoses zullen normaalgesproken lager zijn dan de eerder gestelde theoretische leerrendementsverwachting op basis van de gemeten intelligentie. Met de didactische gegevens kan vanaf groep 6 een eerste inschatting worden gemaakt van de uitstroombestemming V(S)O.

OPP deel 2: handelingsdeel

Voor het handelingsdeel van het OPP zijn 3 formulieren voor 3 opeenvolgende fasen.

- **Periode**

Elke fase beslaat zo'n 6 tot 8 weken, waarop een evaluatie volgt. Lang genoeg om te zien of een interventie effect heeft en kort genoeg om na een redelijke termijn doelen en middelen bij te kunnen stellen.

- **Domein**

Zorg ervoor dat de domeinen, benoemd in de strategiebepaling, terugkomen in het handelingsdeel. Laat de andere domeinen leeg.
- **Beginsituatie**

Noteer hier zo concreet mogelijk wat de leerling al kan of weet (wat er al lukt) voordat er (extra) interventies zijn ingezet en onder welke voorwaarden. Het gaat hier om een startpunt, een 'nulmeting'. In fase 2 zal de beginsituatie hopelijk een andere zijn dan in fase 1. Anders zou het betekenen dat de leerling in fase 1 geen enkel doel heeft behaald, zelfs niet voor een deel. Waarschijnlijk betekent dat dat de doelen niet goed (specifiek, meetbaar, realistisch) zijn gesteld en zullen deze moeten worden aangepast.
- **Doel**

Stel doelen voor de periode van 6 tot 8 weken. Wees zo specifiek mogelijk en zorg dat je aan het eind van de periode het geleerde kunt meten en objectiveren. Beschrijf de doelen daarom in concreet waarneembaar of meetbaar gedrag of in routines.
- **Middelen**

Noem hier het aanbod en de interventies die eerder binnen de basisondersteuning zijn ingezet en het effect daarvan. Beschrijf hier de interventies die binnen de extra ondersteuning worden ingezet om de beoogde doelen te bereiken. Geef een korte beschrijving van de zienswijze wat er eerder niet is gelukt en waarom iets niet is gelukt. Maar ook de beschermende factoren of competenties van de leerling, die ondersteunend kunnen zijn in de begeleiding.
- **Organisatie**

Beschrijf hier hoe, vanuit de ondersteuningsstructuur van de school, de inzet van middelen (mankracht/ materiaal) is ingezet.
- **Evaluatie**

Noteer de datum waarop je de doelen samen met ouders (en eventuele andere betrokkenen) gaat evalueren. Herhaal per evaluatiefase de domeinen waarop de interventies worden doorgezet. Benoem van elk doel wat het resultaat is en welke interventies succesvol zijn gebleken. Het is ook van belang om uit te werken welke doelen niet zijn behaald en het effect daarvan op de uitkomst per evaluatiefase en het passende vervolg daarop. De mate waarin een doel is behaald bepaalt de beginsituatie voor de eventuele volgende fase.
- **Betekenis voor het vervolg, besluit**

Beschrijf hier volgens welk scenario het traject verloopt. Als na één fase (periode van 6-8 weken) niet alle doelen volledig zijn behaald volgt er een tweede en mogelijk derde fase. Hier dient echter niet rigide mee te worden omgegaan. In sommige gevallen blijkt bijvoorbeeld door onderzoek of door veranderende omstandigheden

na de eerste fase al dat de kijk op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling zodanig moet worden bijgesteld dat er meteen verdergaande besluiten moeten worden genomen. In zo'n geval is fase 1 ook meteen de eindfase en moet er worden opgeschaald naar een meer specialistische vorm van onderwijs. Andersom kan na één fase ook blijken dat de extra ondersteuning niet meer nodig is en heeft de leerling voor het vervolg voldoende aan de basisondersteuning. Ook na 3 fasen kan worden besloten om de leerling met extra ondersteuning wel gewoon op school te houden. Beschrijf dan welke maatwerkafspraken er met de ouders worden gemaakt en maak een vervolgplan dat periodiek, bijvoorbeeld 2 keer per jaar met ouders wordt besproken.

Voor de instructie en formeel kader aanvraag toelaatbaarheidsverklaring wordt verwezen naar de "routekaart aanvraag TLV".